MAATALOUS

Nykyisetkään hinnat eivät vielä kata lypsykarjatilojen tuotantokustannuksia, jotka ovat 50 senttiä maitokilolta. **ASIANTUNTIJA HANS FOLDENAUER, SAKSAN MAIDONTUOTTAJIEN ETUJÄRJESTÖ**

Hiehojen poikimaikää pitäisi hilata alas

Nuorkarjan teemavuosi korostaa vasikoiden ja hiehojen oikeaa ruokintaa ja hyvää hoitoa.

Vain huolella hoidetusta ja hyvin ruokitusta vasikasta voi tulla tuottava ja pitkäikäinen lypsylehmä. Nuorkarja jää kuitenkin monella tilalla lehmien varjoon.

Yksi nuorkarjan hoidosta kertova mittari on hiehon ikä ensimmäisen poikimisen aikaan, palveluryhmäpäällikkö **Sanna Nokka** Pro Agriasta kertoi nuorkarjan teemavuoden avausseminaarissa Helsingissä tiistaina.

Kun ruokinta, hoito ja kasvuolot ovat kunnossa, eläin kasvaa vauhdikkaasti ja saavuttaa sopivan siemennyskoon varhain.

Hyvä tavoite on, että ensimmäinen poikiminen tapahtuisi noin 24 kuukauden iässä. Pro Agrian tilastojen mukaan keskimääräinen ensimmäisen poikimisen ikä oli meillä viime vuonna 26,8 kuukautta.

Tuoreen brittitutkimuksen mukaan holsteinhiehon pitäisi kasvaa vähintään 750 grammaa päivässä, jotta se saavuttaisi siemennykseen sopivan 350 kilon painon 13–14 kuukauden ikäisenä.

Nuorena poikinut on kestävämpi

Nuorena poikineet eläimet tuottavat enemmän ja ovat kestävämpiä, Nokka kertoo.

Brittitutkimuksen mukaan 23–25 kuukauden iässä poikineet tuottivat viiden vuoden aikana keskimäärin 22 500 kiloa maitoa. 26–30 kuukauden iässä poikineilla vastaavan jakson tuotos oli 20 600 kiloa.

Nuorena poikineiden hedelmällisyys säilyi parempana myös ensimmäisen ja toisen tuotoskauden jälkeen

Kun poikimaikä nousee yli 25 kuukauden, yhä harvempi eläin saavuttaa kolmannen tuotoskauden.

Hiehojen hidas kasvu on ongelma myös tilankäytön suhteen. Se aiheuttaa ruuhkaa ja ylitäyttöä, Nokka totesi.

SATU LEHTONEN

Nuorkarjan teemavuoden järjestävät Valio, Valioryhmän osuuskunnat, Pro Agria Keskusten liitto ja keskukset, Eläintautien torjuntayhdistys ETT, Faba ja Maatalouden Laskentakeskus.

JUHA SORRI

Päivi ja Tuomo Anttilan hiehohotellissa nuorkarjalla on lokoisat oltavat.

Hiehohotellissa ollaan jatkuvasti tarkkana tautien varalta

Tarttuva eläintauti on hiehohotellin omistajan pahin painajainen. ”Jos sellainen iskisi tänne, se saattaisi siirtyä sopimustilojen 700 lypsylehmään”, jämsäläinen **Tuomo Anttila** sanoo.

Siksi yrityksessä ollaan jatkuvasti tarkkana tautien varalta. Mitään ei jätetä sattuman varaan.

Tuomo ja **Päivi Anttila** ryhtyivät maatalousyrittäjiksi 2006. Pian he ryhtyivät suunnittelemaan 26 lypsävän navetan laajentamista.

Viimeksi piirustuspöydällä oli 170 lehmän navetta, johon liittyi hiehokasvatuksen ulkoistaminen.

Mieluista kasvattajaa ei kuitenkaan löytynyt: sellaista, joka olisi tosissaan keskittynyt nuorkarjan hyvinvointiin.

”Päätimmekin sitten kokeilla, olisiko meistä siihen”, Tuomo Anttila kertoi tiistaina nuorkarjan vuoden avaustilaisuudessa Helsingissä.

300-paikkainen kasvattamo varattiin täyteen saman tien, kun Anttilat esittelivät ideaansa meijerin tuottajakirjeessä.

Rakennus valmistui lokakuussa 2011.

”Se oli ikimuistoinen päivä. Aamulla meillä oli 26 lypsävää, illalla 26 lypsävää ja 220 hiehoa.”

Raitisilmapuhaltimet pitävät kesällä tauteja levittävät polttiaiset poissa.

Lypsylehmistä luovuttiin viime keväänä.

Ruoka, hoito ja kolme siemennystä

Hiehohotellin asiakkaina on seitsemän maitotilaa. Sopimukset ovat kymmenen vuoden mittaisia.

Vasikat tulevat tilalle 2–3 kuukauden ikäisinä ja lähtevät 2–3 kuukautta ennen poikimista.

Kasvatushinta määräytyy pää per päivä -periaatteella. Hintaan kuuluu ruokinta, hoito, kolme siemennystä ja tiineystarkastus.

Lisämaksusta saa lisäsiemennyksiä, sorkkahoitoa, karvanleikkuuta... ”Palvelualalla tässä ollaan”, Anttila toteaa.

Tiineystarkkailuun ja siemennyksiin menee Päiviltä noin puolitoista tuntia joka päivä.

Vain sopimustilojen eläimiä

Anttilan mukaan on erittäin tärkeää, ettei hiehohotellissa pidetä mitään muuta kuin sopimustilojen eläimiä: ei lihamulleja edes täyttövaiheessa eikä mitään muita kauttakulkueriä tai tilapäiskasvatusta esimerkiksi talviajaksi.

> Se oli ikimuistoinen päivä. Aamulla meillä oli 26 lypsävää, illalla 26 lypsävää ja 220 hiehoa.

Kuljetuksista vastaa kaksi sopimusliikennöitsijää. Eläimiä kuljetetaan pestyillä ja desinfioiduilla autoilla. Kuljetuspäivinä autoon ei oteta mitään muuta kuin sopimustilojen eläimiä.

Kaikki sopimustilat ottavat koko karjastaan salmonellanäytteet kahden kuukauden välein ja toimittavat ne Anttiloille. ”Meille ei tule eikä meiltä lähde muuta kuin terveitä eläimiä.”

Jos hotelliin tuleva eläin on silmin nähden sairas, auto kääntyy takaisin.

Kaikki eläimet tulevat hotelliin sorkkakylvyn kautta. Jo sitä ennen niiden sorkat on huuhdeltu viitenä päivänä.

Kaikki lähtevät saavat sorkkahoidon ja hoitotervaa.

Viime syksynä joidenkin eläinten sorkkaväleistä löytyi pieniä pisteitä. Siitä seurasi neljän kuukauden sorkkakylpykuuri. ”Se oli ehkä ylireagointia, mutta meidän on pakko olla ehdottomia.”

Verhoseinäpihatto on Schmallenberg-virusta levittäville polttiaisille paratiisi. Mutta ei Anttilan pihatto: siellä raitisilmapuhaltimet pitävät polttiaiset poissa.

Hengitysilma pidetään raikkaana talvellakin. ”Navetta saa haista, mutta ulkona, ei pihaton sisällä”, Tuomo Anttila sanoo.

Vinokuivikepihattoon lisätään joka päivä kymmenen kuutiota ruokohelpikuiviketta. ”Peti on täysin kuiva koko ajan.”

Hyvä kasvu kunnon rehulla

Hiehojen päiväkasvutavoite on 700 grammaa.

Ruokinta on suunniteltu tarkasti. Eri ikäryhmille on viisi eri seosta.

400 kilon siemennyspaino täyttyy osalla eläimistä jo 13 kuukauden iässä, mutta tavoiteltu siemennysikä on 14 kuukautta. Keskimääräinen poikimisikä on 24,3 kuukautta.

Siemennyksiä tarvitaan tällä hetkellä 1,2 poikimista kohti.

Tiineystarkastuksen jälkeen eläimet jaetaan roturyhmiin. Näin torjutaan liikalihavuutta, joka aiheuttaa poikimahalvausta ja kiimahäiriöitä.

Ei laiskan miehen hommaa

Hiehokasvattajaksi ei kannata ruveta sillä ajatuksella, että pääsisi helpommalla kuin lypsykarjan kanssa, Anttila sanoo. Kun hiehot hoitaa kunnolla, ne vaativat aivan yhtä paljon työtä kuin lypsykarja.

Anttilat työskentelevät kasvattamossa itse, ja lisäksi tilalla on yksi palkattu työntekijä. Myös Tuomon vanhemmat auttavat paljon.

Anttilat eivät ole halunneet automatisoida mitään. Kun pihatossa käydään jatkuvasti kuivittamassa, jakamassa rehua ja puhdistamassa lantakäytävää, jokaisen eläimen vointia tulee pakostakin seurattua tarkkaan.

SATU LEHTONEN

Maidontuotanto ei pysy kysynnän vauhdissa

Maidon kulutus maailmassa kasvaa vauhdilla, kun väkimäärä lisääntyy ja hyvin toimeentulevan, ostokykyisen keskiluokan määrä kasvaa.

Jos kulutuksen kasvu jatkuu tähänastista tahtia, vuonna 2030 maidon kysyntä on 50 prosenttia suurempi kuin nyt, Valion alkutuotantojohtaja **Juha Nousiainen** kertoi nuorkarjan vuoden avausseminaarissa Helsingissä tiistaina.

”Moni asiantuntija on sitä mieltä, että tuotantoa ei ole mahdollista kasvattaa samaa vauhtia.”

EU:n maidontuotanto kääntyi kasvuun heinäkuussa, Suomen jo viime huhti–toukokuun vaihteessa, Nousiainen kertoi. Vauhdittajina ovat kova kysyntä ja korkeat hinnat.

Tuotannon kasvun on ennakoitu alentavan hintoja. ”Niiden arvioitiin laskevan jo nyt keväällä, mutta tällä hetkellä niin ei näytä käyvän.”

Maitokiintiöjärjestelmän poistuminen kasvattaa tuotantoa etenkin Saksassa, Hollannissa ja Irlannissa, Nousiainen totesi. Vielä viisi vuotta sitten arvioitiin, että seurauksena on iso markkinahäiriö. Nyt tuotannon kasvuarviot ovat paljon pienemmät, hän totesi.

SATU LEHTONEN

Kasvava vienti kohentaa Saksan maitotilojen taloutta

Kansainvälisen kysynnän voimakas kasvu pelasti saksalaisen maidontuotannon. Maitoa viedään nyt Saksasta pelkästään Kiinaan 15 kertaa niin paljon kuin vuonna 2010.

Vaikka kotimainen kysyntä taantuu, maidon tuottajahinta on Saksassa noussut vuodessa 23 prosenttia.

Vielä viisi vuotta sitten maidontuottajan asema oli heikko. Maitolitrasta, tai -kilosta, kuten maitoa on Saksassa tapana tilastoida, maksettiin tuottajalle 26 senttiä.

Marraskuussa 2013 tuottaja sai jo 41,3 senttiä maitokilosta, jossa on 4 prosenttia rasvaa ja 3,4 prosenttia valkuaista.

”Näin voimakasta viennin kasvua emme osanneet odottaa”, sanoo Saksan maidontuottajien etujärjestön BDM:n asiantuntija **Hans Foldenauer**.

”Ilman viennin vahvaa nousua Saksan maitotilat olisivat pahoissa vaikeuksissa. Tuotanto on lisääntynyt muutamassa vuodessa kymmeneksellä, 31 miljoonaan tonniin vuodessa.

JORMA MATTILA

Hans Foldenauer

Siitä noin puolet menee vientiin”, laskee Foldenauer tyytyväisenä.

Viennin kasvu jatkuu

Maidon ja maitotuotteiden maailmanmarkkinat ovat kriisivuosien 2008–2009 jälkeen toipuneet hyvin.

Yhdysvaltain maatalousministeriön mukaan täysmaitojauheen vienti Kiinaan kasvoi viime vuonna 31 prosentilla. Vuodelle 2014 arvioitu kasvu on 21 prosenttia.

Kova kysyntää kiskoo hintoja reippaasti ylös.

Kansainvälisen maitopörssin maitotuotteiden vuoden 2014 ensimmäiset noteeraukset olivat 48 prosenttia korkeammat kuin 12 kuukautta aikaisemmin. Täysmaitojauheen hinta on vuodessa noussut 55 prosenttia.

Maidon tuottajahinnat* Saksassa 2011–2013

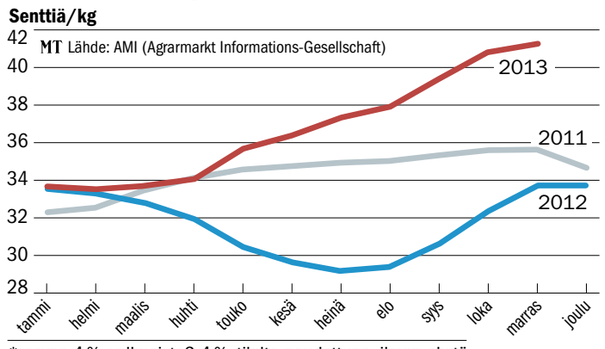

*rasvaa 4 %, valkuaista3,4 %, tilalta noudettuna, ilman alv:tä

Lopputuotteen hinta lupaa maidontuottajalle hyviä aikoja. Saksalainen maitolitra maksaa kiinalaisen kaupan hyllyssä 2,80 euroa. Kuljetuskustannuksia maitopurkin loppuhinnassa on vain kuusi senttiä.

”Ei kuitenkaan pidä sulkea silmiä siltä tosiseikalta, että nykyisetkään hinnat eivät vielä kata lypsykarjatilojen tuotantokustannuksia, jotka ovat 50 senttiä maitokilolta”, muistuttaa Foldenauer.

Kasvun riskit

Vaikka maidon markkinatilanne vaikuttaa tuottajan silmin Saksassa erinomaiselta, alan etujärjestö muistuttaa riskeistä.

”Esimerkiksi Venäjällä on tullut aivan yllättäviä tuontikieltoja voimaan. Velkariisi luo epävarmuutta Euroopan viennissä. Hintavaihtelut ovat muuttuneet voimakkaammiksi”, muistuttaa Foldenauer.

Maidon lisääntynyt vientituotanto lisää Saksan riippuvuutta rehujen tuonnista.

”Tämä herättää tiloilla huolta. Samoin valtavien lantamäärien hävittäminen käy jo kalliiksi”, aprikoi Foldenauer.

Saksassa ei haluta, että vuoden 2009 kaltainen kriisi toistuu, kun EU:n maitokiintiöjärjestelmä vuonna 2015 lakkaa.

”Haluamme Eurooppaan uudenlaisen markkinakriisiinstrumentin, jolla voidaan määräaikaisesti vähentää maidon tarjontaa EU-maissa. Maitotuotannon kontrolli kuuluu EU-komissiolle. Sen on otettava hintakriisien uhatessa sanktiot käyttöön. Jos maitotila markkinahäiriöiden uhatessa tuottaa liikaa, joutuu se maksamaan sakkoja”, vaatii Foldenauer.

JORMA MATTILA

Ministerit keskustelevat perunan viennistä

Perunan vientikiellosta Venäjälle on tarkoitus keskustella tänään perjantaina ministeritasolla.

Eri maiden maatalousministerit pitävät Grüne Woche -messuilla Berliinissä kansainvälistä kokousta ja järjestävät tapaamisia.

MT:n saamien tietojen mukaan maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskisen** (kok.) on tarkoitus tavata Venäjän maatalousministeri **Nikolai Fjodorov** ja keskustella muun muassa perunan viennistä Venäjälle.

Myös Venäjän kasviterveysviraston johtajan **Sergey Dankvertin** ja maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikön **Jaana Husu-Kallion** on tarkoitus tavata Berliinissä.

Venäjä ilmoitti tiistaina, että se hyväksyy siemenperunan tuonnin valvotusti tietyistä maista ja yrityksistä. Suomi on mukana hyväksyttyjen maiden listalla.

Avoin kysymys vielä on, lähettääkö Venäjä viranomaisiaan EU-maihin tarkastamaan siemenperunantoimittajia ennen rajan avaamista vai kuinka viennin valvonta suoritetaan.

Ruokaperunan osalta maa- ja metsätalousministeriö lähetti ennen vuodenvaihdetta Venäjän viranomaisille tiedot kasviterveydeltään puhtaiksi todistetuista perunatiloista, joilta on suunniteltu vientiä Venäjälle.

”Tiistaina kaksitoista suomalaista perunanviejäyritystä lähetti Venäjän viranomaisille oman kirjeen, jossa he toivovat Venäjän sallivan perunantuonnin Suomesta”, kertoo vientikonsultti **Pekka Honkala**.

Kirjeessä kerrotaan, että Venäjälle toimitetusta ruokaperunasta ei vientihistorian aikana ole löydetty tarkastuksissa ankeroista ja suomalaisyritykset ovat valmiita lisätarkastuksiin.

”Ruokaperunan kysyntä Venäjällä on korkealla. Viime päivien pakkasaalto vaikuttaa myös siellä. Tukkutoreilla, heikoissa varastoissa ja eristämättömissä rekoissa kova pakkanen aiheuttaa riskiä ja laatuongelmia, mikä yleensä talvella nostaa Venäjällä perunan hintaa”, Honkala sanoo.

TUURE KIVIRANTA

Atrian Leija nostaisi naudan omavaraisuutta

Suomessa kulutettavasta naudanlihasta tuontilihaa on viidennes. Atrian varatoimitusjohtajan **Jari Leijan** mielestä naudanlihan kotimaisuusastetta pitäisi kasvattaa.

Leija puhui torstaina Jyväskylässä Atrian nautaseminaarissa. ”Kuluttajat arvostavat suomalaista naudanlihaa ja lihantuottajan työtä”, Leija korosti.

Kuluttaja haluaa tietää, missä ja miten liha on tuotettu. Koko ketjun läpinäkyvyyden eteen on tehtävä yhä enemmän töitä.

Monista Atrian lihatuotteista löytyvät jo tiedot tilasta, miltä liha on lähtöisin.

Leijan mielestä Atrian lihantuottajalle on saatu viime vuosina merkittävästi lisää hintaa. Osa tulosparannuksesta on tullut tuottavuuden kehittämisen kautta.

Tuottavuuden parantamiseksi on Leijan mielestä tehtävä jatkuvasti lisää töitä.

Leijan avauspuheen jälkeen torstain seminaari jatkui naudanlihantuotannon kehittämiseen liittyvin puheenvuoroin.

REIJO VESTERINEN

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Saastunut maaperä rajoittaa tuotantoa Kiinassa

Raskasmetallit ja kemikaalit ovat tehneet miljoonista hehtaareista sopimattomia elintarviketuotantoon Kiinassa, kertoo Jordbruksaktuellt.

Asiasta vastaava ministeri on kertonut saasteiden vähentämisen olevan kirjattuna viimeisimpään viisivuotissuunnitelmaan. Ministerin mukaan myös maan puhdistamiseen satsataan paljon rahoja, vaikkei yksityiskohtaista suunnitelmaa ole.

Erityisesti tutkijoita kiinnostaa kadmium, joka aiheuttaa syöpää ja imeytyy riisiin.